

COVID-19 VAKCĪNAS: NEPATIESĪBAS UN ATSPĒKOJUMI

5. izdevums – trešdiena, 10. februāris

Šajā ziņojumā tiek apkopotas Latvijā vispopulārākās nepatiesības un to atspēkojumi par COVID-19 vakcīnām. To izveidojis Valsts kancelejas Stratēģiskās komunikācijas koordinācijas departaments, balstoties uz sociālo tīklu un mediju monitoringu. Ziņojuma mērķis ir sniegt pārskatu par identificētajām nepatiesībām un viltus ziņām saistībā ar COVID-19 vakcīnām, kā arī sniegt atsaucē uz skaidrojošu vai atspēkojošu saturu, tādējādi dodot saņēmējiem iespēju reaģēt atbilstoši, pavairojot patiesu informāciju, informējot sabiedrību un atspēkojot nepatiesību. Ziņojums paredzēts tikai valsts iestāžu darbiniekiem.

GALVENIE DEZINFORMĀCIJAS VĒSTĪJUMI

- **Vakcīnas ir eksperimentālas un nav licencētas:** Joprojām ļoti populārs vēstījums, ka vakcīnas pret COVID-19 ir eksperimentālas un nav licencētas, argumenti šim vēstījumam joprojām nāk no [ASV Zāļu aģentūras \(FDA\) Pfizer vakcīnas instrukcijas](#). Vakcīnas (Pfizer, Moderna, AstraZeneca) ir izgājušas visas klīnisko pētījumu fāzes, kas nepieciešamas to reģistrācijai ES, un Eiropas Zāļu aģentūra (EZA) reģistrējusi tās ar nosacījumiem (angliski "conditional marketing"). *ReBaltica* [atspēkojusi apgalvojumus](#), ka ES apstiprinātās vakcīnas nav izgājušas visas klīnisko pētījumu fāzes, ZVA publicējusi savā mājaslapā [informāciju par vakcīnu izstrādes procesu](#) un klīniskajām pētījumu fāzēm, t.sk., tām, kas nepieciešamas, lai zāles reģistrētu. Tāpat novērots pārraksts par "melno trīsstūri", kas atrodams COVID-19 vakcīnas instrukcijās. ZVA mājaslapā jau atrodama [informācija par "melnā trīsstūra" nozīmi](#), taču šī informācija sociālajos tīklos necirkulē.
- **Vakcīnas var izraisīt letālu iznākumu:** Starptautiskajā Vakcīnu blakusparādību ziņošanas sistēmā [VAERS ir jau vismaz 500 ieraksti par pacientiem, kuriem nāve iestājusies pēc vakcinēšanās](#) ar kādu no vakcīnām pret COVID-19. Dati liecina, ka cilvēki, galvenokārt, bijuši vecāka gadagājuma un/vai ar iepriekšējām slimībām un miruši vakcinācijas dienā vai 1-5 dienas pēc injekcijas. Ārvalstu mediji [Lielbritānijā](#), [Norvēģijā](#), [Islandē](#) un [ASV](#) vairākkārt ziņojuši, ka nāves nav saistītas ar vakcīnu pret COVID-19, par [atsevišķiem gadījumiem](#) ziņojis arī pētnieciskais žurnāls *ReBaltica*. Tiek kritizēts tas, ka vietējie mediji neziņo par vakcīnu izraisītajām nāvēs, un novēroti mērķtiecīgi mēģinājumi izplatīt paštaisītus informatīvos bukletus par vakcīnas pret COVID-19 bīstamību.
- **Dati par cilvēkiem, kas vēlas vakcinēties ir safabricēti:** Sociālajos tīklos izplatās baumas, ka [aptaujas dati](#) par cilvēku vēlēšanos vai nevēlēšanos vakcinēties ir safabricēti. Tiek apgalvots, ka procents ar cilvēkiem, kas vēlas vakcinēties, ir "mākslīgi uzpūsts", un secinājumi, ka vakcinēties vēlas, galvenokārt, cilvēki ar augstāko izglītību un labāku sociālekonomisko stāvokli, ir izdomāti, lai izdarītu psiholoģisko spiedienu uz cilvēkiem, kuri nevēlas vakcinēties. Kā pierādījums tam, ka procents ar cilvēkiem, kas vēlas vakcinēties, ir "mākslīgi uzpūsts", tiek izmantoti manavakcina.lv reģistrēto cilvēku skaits (pašlaik ap 3% no visiem Latvijas iedzīvotājiem).

KOMUNIKĀCIJAS MATERIĀLI, AR KURIEM DALĪTIES TIEŠSAISTĒ

- [ZVA informācija par vakcīnu izstrādi un klīnisko pētījumu fāzēm](#) un brīdinājuma zīmes ("melns trīsstūris") [izskaidrojums](#).
- [Informācija par veidiem](#), kā pieteikties vakcīnai pret COVID-19 (pašlaik tikai latviski).
- **Iniciatīvas pret COVID-19 dezinformāciju:** [Re:Check](#) (latviski) un [Kopā pret Covid/Вместе против Covid](#) (latviski/krieviski).
- **Eiropas Zāļu aģentūras preses relīzes** par [Pfizer vakcīnu drošumu](#) un [AstraZeneca vakcīnas apstiprināšanu](#) lietošanai Eiropas Savienībā.